

Jaarstukken 2023

Programma 6

Beheer openbare ruimte

Visie

De openbare ruimte is van ons allemaal. Het moet een plek zijn waar je in een aantrekkelijke omgeving op een comfortabele manier kan verblijven, mensen kan ontmoeten of naar een evenement gaat. Er moet ruimte zijn voor water en groen, natuur, sport en spel, klimaatadaptieve maatregelen, energietransitie en mobiliteit. Een nieuwe circulaire economie en gezonde en meer natuurinclusieve stad en dorpen hebben invloed op het gebruik, de inrichting en het beheer van onze leefomgeving. Purmerend groeit. Meer inwoners en woningen betekent dat er meer druk op de openbare ruimte ontstaat: zowel onder- als bovengronds wordt het steeds voller. Dit vraagt om een efficiënte inrichting van de openbare ruimte met een bijpassend beheerniveau.

Doelen en activiteiten

De openbare ruimte wordt gebruikt door alle inwoners en bezoekers van Purmerend. De openbare ruimte, die schoon, heel, veilig, en zoveel als mogelijk groen is, richten we zo in dat we voorbereid zijn op klimaatverandering. We werken door middel van integraal beheer toe naar minimaal kwaliteitsniveau B binnen alle vakdisciplines. We streven naar een toekomstbestendige en fijne leefomgeving van en voor iedereen. Daarbij werken we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Het beheren van de openbare ruimte betekent het in stand houden van de bestaande situatie, maar vanwege de veranderende behoeftes zijn de beheerders ook steeds meer betrokken bij ontwikkeling, (her)inrichting en realisatie van de openbare ruimte. Dat doen we in de geest van de Omgevingswet, waarbij naast ontwikkeling ook doelmatig beheer en gebruik van onder meer de openbare ruimte aan de orde is. Door de onderhoudsplanning van de verschillende vakdisciplines op elkaar af te stemmen, zorgen we ervoor dat we zowel onder- als bovengronds zoveel mogelijk efficiënt werken.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan

Integraal beheer en onderhoud

We willen een functionele, veilige, toekomstbestendige en aantrekkelijke leefomgeving en richten deze evenwichtig, klimaatadaptief en duurzaam in en beheren deze ook zo. We geven uitvoering aan het integraal beheerplan waarin beschreven is hoe we naar minimaal kwaliteitsniveau B gaan in de komende jaren.

- In alle vakdisciplines kijken we naar mogelijkheden om te verduurzamen en innoveren, qua materiaal en werkwijze en passen deze toe in de uitvoering van onze projecten.
- Er zijn diverse grote onderhoudsprojecten integraal uitgevoerd waaronder de reconstructie van de Verzetslaan-Zuid, met samenwerking tussen de disciplines wegen, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties. Ook is de Zuiderweg heringericht.
- In Wheermolen-Oost is de integrale herinrichting van de Henri Dunantstraat en de Dr. Albert Schweitzerlaan gedaan waarin de riolering is vernieuwd en de straten zijn heringericht.

- Er is groot onderhoud aan de verharding uitgevoerd van de Aziëlaan, Eufraatlaan, Westerweg, Middenweg, Karekietpark en Weeshuissteeg.
- De rioolvervangings in Overwhere-Zuid is in uitvoering en de integrale rioolvervangings in Overwhere-Noord is in voorbereiding
- Er is onderhoud uitgevoerd aan 15 bruggen en 25 fiets-voetgangersbruggen zijn vervangen. Tevens is 3.700 meter beschoeiing vervangen.
- Het gemaal Mercuriusweg is geheel gerenoveerd, een aantal gemalen zijn energiezuiniger gemaakt. In de Beemster zijn 60 minigemalen geheel gerenoveerd.
- In Purmerend zijn 520 lichtmasten voorzien van LED verlichting
- Er zijn ongeveer 3.500 meldingen over openbare verlichting en 1.500 meldingen over verkeersborden afgehandeld. Op het gebied van onderhoud Wegen zijn circa 2050 meldingen afgehandeld, op Riolerings & gemalen circa 1200 meldingen, Bomen circa 2050, Groen circa 1150 meldingen en Graffiti 200 meldingen.
- Het Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS) uitgebreid met de parkeergarage Stadhuisplein.

Groen

We zetten het ingezette cyclisch onderhoud in het groen voort en verbeteren de biodiversiteit, natuurinclusiviteit en groei- en leefomstandigheden voor de bomen. We geven daarvoor uitvoering aan het Groenplan en het Bomenplan.

- We kijken kritisch naar waar we wel of niet intensief maaien. Hiermee houden we vast aan het stimuleren van de biodiversiteit, maar kijken we tegelijk ook waar we de beeldkwaliteit in de openbare ruimte kunnen verbeteren. We maaien de zichthoeken bij kruisingen, rotondes, oversteekplaatsen met ruw gras vaker.
- In lijn met het Parkenplan worden acht parken tot 2040 opgewaard. In 2023 is gestart met de realisatie van het Kooimanpark en de voorbereidingen voor Park de Noord.
- Ruim 21.500 planten ingeboet op plaatsen waar kale plekken in de bestaande plantvakken waren ontstaan.
- Tijdens de Tulpenparade in het voorjaar sierden ruim 20.000 tulpen de straten, pleinen en winkelcentra.

Buiten de tulpenroute is er circa 1.400 meter aan bollen in gazons gezet.

- Ongeveer 10.350 boomveiligheidscontroles zijn uitgevoerd.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is essentieel om te waarborgen dat Purmerend in fysiek, sociaal en economisch opzicht aantrekkelijk blijft voor inwoners, bedrijven en bezoekers. De nieuwe openbare ruimte wordt klimaatadaptief ingericht om schade en overlast als gevolg van extreme buien, hitte, droogte/ bodemdaling en overstromingen zoveel mogelijk te beperken.

- De basisveiligheidsniveaus klimaatbestendige nieuwbouw die van toepassing zijn op de openbare ruimte zijn verankerd in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR).
- In Wheermolen-Oost is een deel van de wijk opnieuw ingericht. Om de omgeving aan te passen aan het veranderende klimaat, is waterberging onder de weg mogelijk gemaakt door middel van een waterbergende wegfundering.
- De meeste klimaatadaptieve maatregelen zijn relatief nieuw, zoals de waterbergende weg in Wheermolen-Oost. De komende jaren wordt gemonitord op functionaliteit en onderhoud.

- Vanwege het extreem natte najaar moest het planten van bomen worden uitgesteld tot later in het plantseizoen (2024).

Belangrijk om te weten

Klimaatadaptatie

In 2023 hadden we te maken met weersinvloeden die een impact hebben gehad op het beheer van de openbare ruimte. Purmerend noteerde een landelijk record voor de hoogste lokale jaarsom neerslag ooit gemeten, met circa 1435 mm aan regen. Dit zorgde onder andere voor een overstroming van de parkeergarage van het Triton. Daarnaast hebben stormen zoals Ciarán en Poly, in combinatie met een natte en slappe bodem, veel schade veroorzaakt aan verschillende elementen in de openbare ruimte, zoals bomen, hekwerken, bestrating, lantaarnpalen, verkeersborden, gazons en speeltoestellen. Eén en ander heeft tot een flinke stijging in het aantal bewonersmeldingen geleid, binnen de gemeente bekend als Melding Openbare Ruimte (MOR). Voor de discipline Riolerings & Gemalen was er een stijging van 85,6% ten opzichte van 2022 en voor de discipline Bomen een stijging van 106,3% ten opzichte van 2022. Er is breed ingezet op het snel weer veilig maken van de stad.

Risico bedrijfsvoering

De komende jaren zal het risico in de bedrijfsvoering voornamelijk liggen in de stijgende materiaalkosten, maar ook de energie-, brandstof- en loonkosten. Tevens is er gebrek aan voldoende interne en externe capaciteit. Dit kan effect hebben op de snelheid en kwaliteit van het beheer en onderhoud in de gemeente.

GRP

Het gemeentelijk beleid geeft invulling aan de zorg voor afvalwater, hemelwater en grondwater en is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het gezamenlijke regionaal (ZaanstreekWaterland) GRP is in afrondende fase. Het GRP heeft een regionaal deel en een gemeente specifiek deel. Daarnaast is het geactualiseerde Grondwaterbeleidsplan ook in de afrondende fase en wordt samen met het GRP in 2024 ter vaststelling aangeboden aan de raad.

De gemeente Purmerend, het Waterschap (HHNK), PWN en de gemeenten in de regio ZaanstreekWaterland werken intensief samen bij het invullen van watertaken. We hebben mede daardoor de verwachte kostenstijging en personele kwetsbaarheid beperkt en de kwaliteit van het beheer verhoogd. Deze samenwerking in de waterketen is eind 2020 verlengd met 10 jaar om samen verder te verbeteren en effectief in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Om dit te borgen wordt het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan (of Programma water en riolering genoemd onder de Omgevingswet) weer in de samenwerking opgesteld.

De riolering wordt planmatig geïnspecteerd. De frequentie is afhankelijk van de leeftijd, de functie en de resultaten van eerdere inspecties. Tegelijk met de inspectie wordt het riool gereinigd. De inspectie wordt beoordeeld en indien nodig wordt er herstel uitgevoerd. Straatkolken worden jaarlijks gereinigd en geïnspecteerd. Ook hiervan worden geconstateerde gebreken hersteld.

Duurzaamheid

We maken een duidelijke koppeling van duurzaamheid in relatie tot de openbare ruimte. Een groot aantal duurzaamheidsmaatregelen is zichtbaar of aanwezig in de openbare ruimte: maatregelen

rondom de energietransitie (stadsverwarming, zonnepanelen, windenergie, geo- en aquathermie), klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit (laadpalen en deelauto's). Daarnaast is er ook aandacht voor het gebruik van duurzame materialen, hergebruik van materialen en een duurzame manier van werken bij de verschillende vakdisciplines. De duurzaamheidsagenda wordt vernieuwd en verbreed, hierin zullen maatregelen in de openbare ruimte duidelijk terugkomen en integraal op elkaar worden afgestemd.

Wegenoverdracht Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HHNK)

Het HHNK is voornemens alle wegen en het wegbeheer over te dragen aan gemeentes en zich te richten op de eigen watertaak. Er wordt samen met de regiogemeentes (Waterland, Wormerland, Edam-Volendam, Landsmeer) gewerkt aan het opstellen van uitgangspunten voor het maken van de businesscase voor overdracht van de wegen. Pas als er overeenstemming is over de uitgangspunten wordt een businesscase uitgewerkt. Op basis hiervan wordt bekeken in hoeverre de overdracht van de wegen wenselijk is of niet. En zo ja, onder welke voorwaarden dit plaats moet vinden.

Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)

Als gemeente zijn we duidelijk over hoe we de openbare ruimte inrichten om deze goed te kunnen beheren. We zorgen voor een actueel HIOR waarin de laatste wet- en regelgeving is verwerkt ten behoeve van externe partijen die zich bezighouden met ontwikkeling of (her)inrichting van de openbare ruimte. Dit document wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

Parkenplan

In de parken komen meerdere zaken samen zoals spelen, recreëren, evenementen, klimaatadaptatie en ecologie. Het beheer van de parken verdient de komende jaren extra aandacht.

Wat heeft het gekost

PGRo6	Realisatie 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 bijgesteld	Realisatie 2023	Afwijking
Lasten	-29.688	-30.197	-37.886	-33.803	4.083
Baten	10.521	11.019	12.954	12.879	-75
Saldo	-19.167	-19.178	-24.932	-20.924	4.008

Het programma Beheer openbare ruimte heeft per saldo een voordelige afwijking van € 4.008.000. Dit komt door € 4.083.000 lagere lasten en € 75.000 lagere baten. De belangrijkste verschillen worden hieronder toegelicht.

Afwijkingen beleidsveld Beheer openbare ruimte

BVo61 Beheer openbare ruimte	Lasten	Baten
Hogere doorberekening veegdienst		
De doorberekening van de kosten straatreiniging zijn € 174.000 hoger dan begroot, waarvan 1/3 deel ten gunste komt van afvalbeheer en 1/3 deel ten gunste van rioolbeheer.	-174	